

ТЕСТ ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

јул 2020.

Шифра кандидата: _____

УПУТСТВО: Тест попуњавати ћирилицом, хемијском оловком и без преправљања, поштујући граматичка и правописна правила. Нечитки, половични, преправљани, граматички и правописно неправилни одговори неће се признавати.

1. Граматику народног језика Вук С. Караџић је 1814. године издао у Бечу под називом: 1 поен
 - а) Словенска граматика
 - б) Писменица србскога језика
 - в) Рат за српски језик и правопис(Заокружите слово испред тачног одговора.)
2. У следећој реченици заокружите реч у којој су сви гласови звучни. 1 поен

Данас сам видела неколико великих цветова маслачка.
3. У промени именице *іледалац* јавља се више гласовних алтернација (промена). 1 поен

Наведите ову именицу у облику у коме ће доћи до алтернације (смењивања) зубног и предњонепчаног сугласника (палатализације).

іледаоче
4. У следећој реченици подвуците два прилога у којима је дошло до алтернације ненепчаних и предњонепчаних сугласника (јотовања). 1 поен

Ово је несћварно, мекше и укусније колаче које си држе сћремила од мене нисам слаће ђојео.
5. Који глаголски облици глагола *отпрати* су употребљени у следећим реченицама: 1 поен
 - а) Мирко, отпрати Ану кући! императив (заповедни начин)
 - б) Мирко пре који минут отпрати Ану кући. аорист

6. Напишите којој врсти речи припадају подвучене речи у реченици: 1 поен
Како је Александру Македонском било с^тјало да крај себе има свеш^тенике свих религија, ирис^таде да се иридружи краљевском свеш^теничком колеџијуму.
- Македонском **придев** крај **предлог** себе **заменица**
7. Дат је низ именица добијених префиксацијом. Подвучите оне речи код којих је додавање префикса изазвало алтернацију по звучности (једначење сугласника по звучности). 1 поен
иризвук, наичовек, иредрок, раскорак, саиуи^тник, иодг^ти^т
8. Подвучене речи у примеру *Време лети и зими и лети* илуструју: 1 поен
 а) полисемију б) антонимију **в) хомонимију**
 (Заокружите слово испред тачног одговора.)
9. Подвучите главне речи у следећим синтагамама. 1 поен
дуџачки сиолови за ручавање, велика чаша од шареној с^тјакла, длесак скерлејној свејла
Све наведене синтагме су по врсти:
 а) **именичке** б) придевске в) глаголске
 (Заокружите слово испред тачног одговора.)
10. У следећој реченици одредите синтаксичку функцију и врсту подвучене речи. 1 поен
Рекавши ио, љуико се окрену и одледе из собе.
 синтаксичка функција **прилошка одредба (за) начин(а)**
 врста речи **прилог**
11. Заокружите слово испред реченице у којој је предикат именски. 1 поен
 а) Дуж једној зида иојавила се зла^тна дина.
 б) Два дечака су била на зла^тној дини.
в) О^тромна дина је била жу^та као зла^то.
12. Подвучите зависну реченицу у следећој комуникативној реченици: 1 поен
Се^тили смо се ко нас је иодучавао.
Подвучена зависна реченица има функцију:
 а) правог објекта б) **неправог објекта**
 (Заокружите слово испред тачног одговора.)
13. Заокружите слово испред реченице у којој је субјекат исказан глаголском синтагмом. 1 поен
а) Размишља^ти о и^тој вечери било је веома и^тешко.
 б) Ка^ти кише величине мет^така данима су шибале ио и^трозорима.
 в) Деча^тци су се силно забављали и^трчећи ио киши.
14. У наведеним паровима речи подвучите оне које су правилно написане: 1 поен
 а) петора врата – петоро врата
 б) двадесет двојица – двадесетдвојица
 в) двадесетдвојка – двадесет двојка

15. Заокружите *три* слова испред појма који је написан у складу с нормом (правилно написаног историјског догађаја): 1 поен
а) Други светски рат	г) 2. светски рат
б) други Светски рат	д) II светски рат
в) 2. Свецки рат	ђ) II. светски рат
16. На линијама поред имена књижевних јунака напишите *наслов дела из којег потичу*. 1 поен
а) Шамика Кирић	<i>Вечити младожења</i>
б) Љуба Шампион	<i>Кад су цветале њикве</i>
17. На линијама поред наслова књижевних дела упишите *имена њихових аутора*. 1 поен
а) <i>Рани јади</i>	Данило Киш
в) <i>Корени</i>	Добрица Ђосић
г) <i>Хазарски речник</i>	Милорад Павић
18. Стихове: 1 поен
- Царе Душане,
Тражим њомиловање
За војничка гробља усамљена*
- написала је **Десанка Максимовић** (наведите име и презиме песникиње).
- У првом стиху употребљена је стилска фигура **апострофа**
(упишите назив стилске фигуре)
19. *Хексаметар и александринац су врсте:* 1 поен
а) строфе	б) стиха	в) песме
- (Заокружите слово испред тачног одговора.)
20. *Од њој моста, као од основице, шири се лезастио цела валовита долина, са вишеградском касабом и њеном околином, са засецима њојелим у превоје дрежуљака, њрекривена њивама, исцашама и шљивицима, изукршана међама и њојовима и њошкрољена шумарцима и рејким скујовима црнојорице.* 1 поен
- У цитираном одломку присутан је облик *уметничкој казивања који се назива:*
а) дескрипција	б) нарација	в) монолог
- (Заокружите слово испред тачног одговора.)
21. **Поређајте наведене песме по времену догађаја које опевају, у редоследу од најстарије до најмлађе, тако што ћете на линијама уписивати бројеве од 1 до 4:** 1 поен
а) <i>Бој на Мишару</i>	4
б) <i>Урош и Мрњавчевићи</i>	1
в) <i>Смрт мајке Јујовића</i>	2
г) <i>Диода Јакшића</i>	3
22. **Слово љубве деспота Стефана Лазаревића, по свом жанру је:** 1 поен
а) похвала	б) посланица	в) апокриф
- (Заокружите слово испред тачног одговора.)

23. Подвуците оне појмове који су у најужој вези са *лирским књижевним делима*: 1 поен
 дидакалогија, фабула, **ритам**, **рима**, приповедање, **сонет**, чин, ретардација
24. Синтагме *ружна лејоџа, речико ђуџање и мудра будала засноване су на стилској фигури која се зове оксиморон* (упишите назив стилске фигуре). 1 поен
25. Прочитајте следећи одломак и попуните празна поља: 1 поен
*Сад смо бездржни, лаки и нежни.
 Помислимо: како су њихи, снежни
 врхови Урала.*
 Наведени стихови су из песме **Сумаџра** (упишите наслов песме),
 чији је аутор **Милош Црњански** (упишите име и презиме аутора).
26. На основу наведених података препознајте о којој *епохи* је реч. 1 поен
 Јавља се првобитно у Италији, а потом и у другим земљама Европе и траје од 14. до почетка 16. века. Незадовољство средњим веком и преовладавајућим црквеним догмама условило је окретање ка античким идејама, слављење живота и слободе, као и формирање култова љубави и лепоте. Главне одлике тадашње књижевности и уметности су: равнотежа, хармонија, духовна ведрина и оптимизам. Главни књижевни представници овог доба су Петрарка, Данте и Бокачо.
 Назив епохе: **хуманизам и ренесанса**
27. На основу наведених података препознајте о којем *аутору* је реч. 1 поен
 Живео је у 18. веку и био веома свестрана личност: песник, историчар, ликовни уметник. У Венецији је 1768. године штампао први и последњи број *Славеносердској маџазина*, који се сматра првим делом штампаним славеносрпским језиком. Његова знаменита песма носи наслов „Плач Србији”.
 Име и презиме аутора: **Захарија(е) Орфелин**
28. Повежите *наслов* дела са *јесницима* којима припадају тако што ћете уз наведене наслове уписати одговарајући број. 1 поен
<i>На Лиџару</i>	3	1. Лаза Костић
<i>Међ јавом и мед сном</i>	1	2. Јован Јовановић Змај
<i>Ђулићи увеоци</i>	2	3. Ђура Јакшић
29. Пажљиво прочитајте следећи текст и допуните реченицу. 1 поен
 У чудној земљи, у којој се приповедач обрео у сну, ропска понизност према носиоцима власти схвата се као највећа врлина. Грађани се поносе што их јашу кметови и пандури и с радошћу прихватају наредбу власти о ударању жига на чело како би се разликовали домаћи од странаца и добри од рђавих грађана. Чин жигосања се претвара у велику свечаност, манифестацију општенородних осећања, а појединци се такмиче у храбрости у подношењу бола.
 Творац ове сатиричне приповетке је **Радоје Домановић** (упишите име и презиме писца),
 а њен наслов је **Данга** (упишите наслов приповетке).
30. У сваком од ових низова један од чланова је „уљез”. Пронађите га и подвуците: 1 поен
 а) алитерација, симплоха, анафора, **дидакалогија**, синестезија, алегорија
 б) елегија, комедија, новела, романса, епопеја, **хипербола**